

Nr 102.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inköp för postverkets räkning av tomt i Umeå; given Stockholms slott den 7 mars 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Scen Lübeck.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärenden friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETERSSON.

Departementschefen, statsrådet Lübeck anför:

I skrivelse den 28 augusti 1923 med förslag till utgifter för kapitalökning beträffande postverket för budgetåret 1924—1925 har generalpoststyrelsen gjort framställning om inköp av tomt för postverkets räkning i Umeå. Styrelsen anför härutinnan till en början följande:

*General-
poststyrelsen
den 28/8 1923.*

»Postkontoret i Umeå är sedan år 1902 inrymt å nedre botten av riksbankens därvarande fastighet. Den förhyrda lokalen, som omfattar en sammanlagd golvyta av 282.75 kvadratmeter, har på grund av poströrelsens stegring sedan länge visat sig alldeles för trång för postarbetets behöriga utförande inom densamma. Rörelsens utveckling under den tid, postkon-

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 75 häft. (Nr 102.) 532 24 1

toret förfogat över nuvarande lokaler, framgår av nedanstående tablå, utvisande för angivna år storleken av den vid postkontoret inflytna uppbörden samt antalet därifrån avgångna försändelser. I tablå har hänsyn ej tagits till uppbörd respektive antal försändelser vid postkontoret underlydande poststationer.

| | År 1902 | År 1912 | År 1922 | Ökning 1902-1922 | |
|--|---------------|---------------|---------------|------------------|-------|
| | | | | | % |
| Lokal frankoteckensuppbörd... | 47,849 kr. | 82,770 kr. | 237,284 kr. | 189,435 kr. | 395.9 |
| Avgångna försändelser, alla slag | 1,202,179 st. | 2,245,961 st. | 4,598,348 st. | 3,396,169 st. | 282.5 |
| Avgångna paket | 5,936 » | 22,218 » | 42,060 » | 36,124 » | 608.5 |

Av den här nedan intagna jämförelsen beträffande uppbörd och lokalutrymme vid postkontoret i Umeå samt de med detta i storlek närmast likställda postkontor inom norra postdistriktet torde framgå, att postkontoret i Umeå är i lokalhänseende synnerligen vanlottat.

| | Östersund | Härnösand | Umeå | Luleå |
|-------------------------------------|-------------|-------------|-------------|------------|
| Sammanlagt lokalutrymme | 598.00 kvm. | 499.00 kvm. | 282.75 kvm. | 331.2 kvm. |
| Lokal frankoteckensuppbörd 1902 ... | 87,337 kr. | 74,236 kr. | 47,849 kr. | 62,797 kr. |
| » » 1922 ... | 406,141 » | 230,903 » | 237,284 » | 218,513 » |

Tablåerna giva vid handen, att postkontorets i Umeå lokaler visserligen länge varit otillräckliga med hänsyn till omfattningen av postkontorets rörelse, men att disproportionen mellan lokalutrymme och trafikomfattning under de senare åren på grund av den betydande trafikökningen vid postkontoret blivit påfallande stor. Från år 1902, vilket år de nuvarande lokalerna togos i anspråk, till och med år 1922 har lokaluppbörden vid nu omhandlade postkontor ökats med ej mindre än i det närmaste 400 procent, en ökning betydligt större än den, övriga ovan angivna postkontor haft att inregistrera. I detta sammanhang särskilt beaktansvärd är den kraftiga stegringen av postkontorets postpaketrörelse, vilken stegring belyses därav, att antalet vid kontoret inlämnade postpaket från år 1902 ökats med över 600 procent. Då paketrörelsen helt naturligt fordrar ett synnerligen stort utrymme, har genom den starka ökningen i denna rörelse postkontorets lokaler tagits så i anspråk, att därigenom allvarliga hinder uppstått för såväl allmänhetens nöjaktiga betjänande som även postarbetets i övrigt behöriga fullgörande. Den korresponderande allmänheten har ytterligare en anledning till klagomål i det för densamma anvisade alldeles för snävt tilltagna utrymmet, vilket gör det omöjligt förekomma, att en mycket besvärande trängsel ofta nog uppstår. Det ligger i öppen dag, att, samtidigt med att arbetet bliver till resultatet lidande av att behöva bedrivas i trånga och otidsenliga lokaler, användningen av dylika lokaler även ställer sig ekonomiskt ogynnsam på grund av svårigheten att vid arbetets utförande begagna sig av moderna och arbetsbesparande metoder och hjälpmedel, varigenom det icke kan undvikas, att en större personal sysselsättes än för sitt ändamål fullt anpassade arbetslokaler skulle fordra.»

Styrelsen anför vidare, att de otillfredsställande lokalförhållandena vid postkontoret i Umeå sedan länge varit föremål för styrelsens uppmärksamhet, samt lämnar en redogörelse för vad av styrelsen — ehuru hittills utan

resultat — åtgjorts för vinnande av bättre lokaler för nämnda postkontor. Styrelsen framdrager därjämte en omständighet, som i detta sammanhang vore värd ett visst beaktande, nämligen frågan om ändring av postverkets nuvarande distriktsindelning, vilken sedan länge varit aktuell och även varit föremål för förslag av 1923 års postkommitté i deras den 31 maj 1923 avgivna utlåtande och förslag angående revision av vissa personalförhållanden vid postverket. Då det icke syntes uteslutet, att Umeå i en nära framtid kunde finnas lämpligt som säte för postdirektionen i ett blivande nytt distrikt, funne styrelsen det angeläget, att postverkets lokalfråga i Umeå löstes med hänsyn därtill. Beträffande de hittills framkomna förslagen i lokalfrågan anför styrelsen i huvudsak följande:

Ett av fullmäktige i riksbanken framlagt förslag att bereda postkontoret ändamålsenligare lokaler genom utvidgning av riksbankshuset funne styrelsen medföra allt för stora kostnader, varjämte, utom att därigenom utrymme knappast skulle kunna beredas för en eventuell till Umeå förlagd postdirektion, de genom utvidgningen vunna nya lokalerna icke skulle bliva ens för postkontorets behov fullt lämpliga eller för en längre tid tillräckliga. De skulle möjligen förslå för en kortare tid, cirka 5 år framåt, men vore denna lösning under inga förhållanden att anse som definitiv.

Vidare hade ifrågasatts att förlägga postkontoret jämte andra statsinstitutioner till folkskoleseminariets nuvarande byggnad, vilken vid färdigställandet av den beslutade nybyggnaden för ett dubbelseminarium bleve obehörlig för sitt ändamål. Oavsett hur frågan om statsverkets fortsatta disponerande av denna byggnad kunde komma att utveckla sig, sedan lantmäterikontoret — som också varit ifrågasatt till inflyttning i seminariet — genom beslut av 1923 års riksdag fått sin lokalfråga löst genom uppförande åt det samma av egen byggnad, måste generalpoststyrelsen vidhålla sina förut gjorda erinringar mot en sådan förläggning av postkontoret. Seminariebyggnaden borde, enligt styrelsens bestämda mening, genom sitt för ett postkontor synnerligen ofördelaktiga läge icke komma i åtanke för postverkets lokalbehov.

Annu en utväg till lösande av postverkets lokalfråga i Umeå hade anvisats. I sin till 1921 års riksdag avgivna berättelse hade riksdagens revisorer, som besökt postkontorets lokaler i Umeå, uttalat, att, därest framdeles ett verkligt behov av utvidgning skulle förefinnas, det syntes mest ändamålsenligt, att man i första hand utnyttjade den till riksbankshuset hörande och till verkställande styrelseledamoten i riksbankens avdelningskontor å platsen upplåtna boställsvåningen om 7 rum och kök. Denna utväg syntes generalpoststyrelsen förutsätta, att såväl telegrafverket — vilket också vore i behov av lokalutvidgning — som postverket verkligen finge sitt lokalbehov för en tid framåt löst genom disponerande av nämnda boställsvåning. Så torde emellertid ej vara fallet. Oavsett att det genom en dylik lösning för postverket erhållna ökade lokalutrymmet bleve otillräckligt för en eventuell till Umeå jämte postkontoret förlagd postdirektion, hade styrelsen anledning tro, att det ökade utrymme, som skulle kunna på nu omhandlat sätt erhållas, bleve i stort sett erforderligt ensamt för den i samma våning som boställsvåningen belägna telegrafstationen.

Generalpoststyrelsen yttrar härefter:

»Av vad i det föregående anförts måste anses ådagalagt, att för beredande av erforderliga lokalutrymmen för såväl postkontoret som telegrafstationen i Umeå endera av dessa institutioner måste avflytta från riksbankens fastighet,

där de nu äro inrymda. En sådan flyttning ställer sig av naturliga skäl vida lättare för postkontoret än för telegrafstationen, och synes det dessutom, som skulle telegrafverket kunna få sitt lokalbehov enklast och naturligast tillgodosett genom dess övertagande av postkontorets nuvarande lokaler. Allt detta sammanlagt gör, att generalpoststyrelsen anser den enda tillfredsställande lösningen av hela denna fråga vara den, att postverket för sitt lokalbehov i Umeå förvärvar tomt för uppförande därå av egen fastighet. Visst erbjudande att få förhyra postkontorslokal i privat fastighet har visserligen lämnats, men komme otvivelaktigt, utan att därigenom i avseende å läge och övrig beskaffenhet samt med hänsyn till framtida utvidgningsbehov fullt lämpliga lokaler erhöles, ett sådant förhyrande att ställa sig i längden synnerligen oekonomiskt för postverket jämfört med fördelarna av att verket anskaffade egen fastighet.

De förhandlingar, som generalpoststyrelsen inlett angående möjligheten till inköp för postverket av lämplig byggnadstomt, hava ådagalagt, att för närvarande endast en sådan tomt finnes disponibel. Denna, som är belägen i kvarteret Ran, omfattar en areal 1,962,995 kvadratmeter och har hembjudits postverket till inköp för 27,000 kronor, motsvarande sålunda ett ungefärligt pris per kvadratmeter av 13 kronor 75 öre. Då tomten, vilken är belägen i omedelbar närhet av det nu befintliga postkontoret, får anses hava ett fördelaktigt läge, då den besitter erforderlig storlek för ett bebyggande även för en eventuellt till Umeå förlagd postdirektions behov samt då priset får anses skäligt, har generalpoststyrelsen icke tvekat att med tomtägaren ingå ett preliminärt köpeavtal. Enligt detta, vars giltighet gjorts beroende av statsmakternas före den 20 april 1924 fattade beslut, får tomten tillträdas och skall köpeskilling erläggas den 1 maj 1924. På grund av det tidsödande förarbete, som hela denna lokalfråga dragit, och då omhandlade tomtanbud först i sista stund kunnat bliva föremål för generalpoststyrelsens prövning, hava några ritningar eller förslagsberäkningar för tomtens bebyggande icke kunnat göras, vilket icke heller lämpligen torde böra ske, förrän frågan om ändrad postdirektionsförläggning blivit definitivt avgjord. Med betoning ännu en gång av nödvändigheten för postverket, att dess lokalfråga i Umeå blir med det snaraste och på ett tillfredsställande sätt löst, vill generalpoststyrelsen emellertid understryka, att den genom nu ifrågasatta tomtinköp anvisade utvägen härtill synes vara den under rådande förhållanden lyckligaste och för övrigt enda, som generalpoststyrelsen kan förorda.»

Med stöd av vad sålunda anförts har generalpoststyrelsen hemställt om inköp för postverkets räkning av tomten nr 2 i kvarteret Ran i Umeå för 27,000 kronor och tillika avgivit förslag i fråga om beredande av medel för ändamålet.

Byggnadsstyrelsen d. 4/10
1923.

I häröver den 4 oktober 1923 avgivet utlåtande har byggnadsstyrelsen anført i huvudsak följande:

På av generalpoststyrelsen angivna skäl funne byggnadsstyrelsen ej lämpligt, att postkontorets i Umeå lokalfråga löstes inom riksbankshuset därstädes. Vad beträffade spörsmålet om postkontorets inrymmande i nuvarande seminariebyggnaden, hade byggnadsstyrelsen tidigare i samband med fråga om beredande av nya lokaler åt lantmäterikontoret i Västerbottens län förordat en dylik åtgärd. Emellertid hade generalpoststyrelsen bestämt uttalat sig häremot, varjämte Umeå stad motsatt sig, att seminariebyggnaden av statsverket utnyttjades för annat ändamål än såsom lokal för en eventuellt till Umeå förlagd hovrätt för Norrland. Med hänsyn härtill och

då under alla förhållanden, innan riksdagen fattat beslut i fråga om förlägningsorten för berörda hovrätt, det icke med bestämdhet kunde avgöras, huruvida seminariabyggnaden kunde bli behöflig för denna hovrätt, funne sig byggnadsstyrelsen icke böra vidhålla sitt tidigare gjorda förslag att i denna byggnad inrymma postkontoret.

Då möjlighet sålunda icke förefunnes att inom någon statsverket tillhörig fastighet i Umeå bereda lokal för postkontoret i fråga och då det, såsom av generalpoststyrelsen framhållits, icke kunde anses vara för statsverket i längden ekonomiskt fördelaktigt, att en lokal för ändamålet förhyrdes, återstode icke annat än att lokalfrågan löstes genom uppförande av ett särskilt posthus.

Den till inköp föreslagna tomten kunde såsom belägen i stadens södra del knappast anses vara någon lämplig förläggning av postkontoret, då stadens centrum, på grund av det i avsevärd omfattning fortgående bebyggandet av det omedelbart norr om järnvägen belägna Hagaområdet, alltmer syntes förflyttas norrut till trakten av järnvägsstationen. På grund härav och då det för tomten begärda priset, omkring 13 kronor 75 öre för kvadratmeter, vore högt tilltaget samt då en av vederbörande länsarkitekt verkställd undersökning utvisade, att flera möjligheter förefunnes att för statsverket till ett pris, ej överstigande 10 kronor för kvadratmeter, förvärva för ändamålet lämplig tomt i stadens centralaste delar, funne sig byggnadsstyrelsen icke kunna tillstyrka generalpoststyrelsens förevarande framställning.

Sedermera hava stadsfullmäktige i Umeå i skrivelse den 19 oktober 1923 erbjudit staten att för ett blivande posthus förvärva tomten nr 2 i kvarteret Fabriken i Umeå, med en areal av omkring 2,000 kvadratmeter, för ett pris av 10 kronor för kvadratmeter eller tillhoppa omkring 20,000 kronor. Stadsfullmäktige anföra, att ett förverkligande av generalpoststyrelsens förslag skulle med all sannolikhet gå emot en allmän mening hos stadens invånare, vars önskingar vore, att postverkets lokaler borde förläggas så centralt som möjligt. Den erbjudna tomten hade det för postkontor bästa tänkbara läge, centralt i stadens mitt, lämpligt beläget i förhållande till järnvägsstationen och sålunda ur synpunkten av postverkets transportkostnader tillfredsställande.

I yttrande häröver den 18 december 1923 har generalpoststyrelsen anfört huvudsakligen följande:

Då de båda tomterna vore ungefär lika stora, bleve tomtpiserna jämförbara. Med ägaren av tomten nr 2 i kvarteret Ran hade sedermera träffats nytt preliminärt avtal, varigenom förut upprättat avtal hävts. I det nya avtalet, som vore bindande endast under förutsättning, att statsmakternas tillstånd till tomtinköpet erhöles före den 1 mars 1924, hade köpesumman nedsatts till 25,000 kronor. En skillnad av 5,000 kronor till förmån för stadsfullmäktiges anbud föreläge alltså.

Då emellertid ett omdöme rörande de båda företagens innebörd icke borde grundas allenast på tomtprisen, hade generalpoststyrelsen låtit närmare undersöka bägge tomternas beskaffenhet med hänsyn till de för grundläggningen i båda fallen uppstående kostnader. En av civilingenjören H. Larsson i Umeå på uppdrag av styrelsen medelst borring och provbelastning verkställd grundundersökning gäve vid handen, att grundförhållandena i kvarteret Ran möjliggjorde uppförande av byggnad utan pålning eller bottenplatta av betong men att däremot grundläggningen å tomten i kvarteret Fabriken

Stadsfullmäktige i Umeå d. 19/10 1923.

Generalpoststyrelsen d. 18/12 1923.

krävde betydligt högre kostnader, då här givetvis måste användas åtminstone betongplatta. Av den närmare utredning i detta hänseende, som generalpoststyrelsen låtit utföra genom arkitekten V. Bodin och den i grundläggningsarbeten synnerligen förfarne civilingenjören Fritz Söderbergh, båda i Stockholm, framginge, att för uppförande av en posthusbyggnad i tre våningar med antagen yta av omkring 630 kvadratmeter kostnaderna för grund under källarmurarna skulle bli för kvarteret Ran 6,250 kronor och för kvarteret Fabriken 22,370 kronor. Därest byggnaden uppfördes i endast två våningar, skulle sistnämnda belopp kunna reduceras till 21,200 kronor. Då byggnadskostnaderna i övrigt kunde antagas bli i båda fallen lika stora, framginge som slutresultat av beräkningarna, att en posthusbyggnad inom kvarteret Fabriken skulle ställa sig vid uppförandet omkring 16,000 respektive 15,000 kronor dyrare än en lika beskaffad byggnad inom kvarteret Ran. Frånräknades prisskillnaden i avseende å tomterna, komme merkostnaden för markförvärf och bygge å den av stadsfullmäktige erbjudna platsen, i jämförelse med den av generalpoststyrelsen föreslagna, att uppgå till sammanlagt cirka 11,000 respektive 10,000 kronor. Härvid vore emellertid att beakta, att hänsyn i de gjorda beräkningarna icke tagits till eventuellt uppstående dräneringskostnader. Den å tomten inom kvarteret Fabriken konstaterade förekomsten av grundvatten strax under markytan skulle med sannolikhet nödvändiggöra, att i samband med grundläggningen dränering vidtoges av samma tomt. Något grundvatten hade vid undersökningen icke kunnat konstateras å tomten i kvarteret Ran vid grävning till ett djup av 3 meter. Toges hänsyn till dräneringskostnaden, vilken kostnad vore svår att utan ingående undersökning beräkna, bleve skillnaden mellan de beräknade byggnadskostnaderna för husen å de olika tomterna ännu större.

Vad anginge de till inköp ifrågasatta tomternas läge i staden, låge kvarteret Fabriken visserligen mera centralt i betraktande av stadens relativt obetydliga breddimension, men i förhållande till den synnerligen långsträckt stadsplanens i öster och väster gående längdaxel syntes däremot kvarteret Ran vara lika centralt beläget som kvarteret Fabriken. För affärsvärlden, som hade sitt centrum i kvarteret kring rådhuset och utefter Kungsgatan, bleve postkontorets läge ungefär lika förmånligt i båda fallen. Ur synpunkten av den korresponderande allmänhetens fordringar på möjligast centrala läge syntes de båda alternativen också i stort sett jämställda, i det att ett posthus i kvarteret Fabriken skulle förkorta avståndet till postkontoret för befolkningen i stadens norra delar och å landsbygden norr om staden, medan postkontorets förläggning i kvarteret Ran, i omedelbar närhet av platsen för det nuvarande postkontoret, vore avgjort fördelaktigare för befolkningen i byarna öster om staden. Det mindre avståndet från kvarteret Fabriken till järnvägsstationen saknade för posttransporterna varje större ekonomisk och praktisk betydelse, då avståndet i vartdera fallet vore relativt ringa och postgodset i alla händelser måste köras till och från postkontoret. Slutligen hade kvarteret Ran ett mera fritt och ljusst läge, vilket vore av betydelse redan i och för sig å en ort sådan som Umeå med dess långa och mörka vintrar och i särskilt hög grad för det ofta en betydande del av dygnet omfattande arbetet å den eventuellt till Umeå förlagda postdirektionen.

På grund av vad sålunda anförts hemställer generalpoststyrelsen, att stadsfullmäktiges i Umeå anbud icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd samt att för inköp av tomten nr 2 i kvarteret Ran måtte få disponeras ett belopp av 25,000 kronor.

Med tillstyrkan har magistraten i Umeå den 8 januari 1924 överlämnat en skrivelse den 7 januari 1924 av stadsfullmäktige därstädes, däri stadsfullmäktige i huvudsak anført:

Stadsfullmäktige i Umeå d. 7/1 1924.

Enligt stadsfullmäktiges uppfattning måste kvarteret Fabriken i förevarande hänseende anses äga ett avgjort företräde framför kvarteret Ran. Nämnda kvarters mindre avstånd från järnvägsstationen — avstånden dit vore från kvarteret Fabriken 270 meter och från kvarteret Ran 770 meter — saknade icke, såsom generalpoststyrelsen velat göra gällande, praktisk betydelse, i det att den av det större avståndet betingade längre transporttiden vållade senare utlämning och tidigare inlämning av posten. Vidare komme vissa svårigheter vid posttransporterna att uppstå genom tomtens i kvarteret Ran sluttande plan, medan kvarteret Fabriken låge i det närmaste horisontalt. Vad anginge frågan om fritt och ljust läge, ville stadsfullmäktige endast framhålla, att ett posthus i kvarteret Ran finge sina lokaler mot norr och öster men å tomten nr 2 i kvarteret Fabriken mot öster och söder samt att posthusets huvudfasad i kvarteret Ran komme att ligga vid en 18 meter bred gata men i kvarteret Fabriken vid den 36 meter breda Rådhusplanaden.

Då det vore av synnerligt stor vikt, att postkontoret erhöle ett så centralt läge som möjligt, hava stadsfullmäktige, som velat tillgodose detta önskemål utan merkostnad för statsverket, förklarat sig villiga att, under förutsättning att en posthusbyggnad uppföres å den av stadsfullmäktige erbjudna tomten, till statsverket försälja densamma för 9,000 kronor.

Vidare har Umeå stads handelsförening på i huvudsak samma skäl som stadsfullmäktige gjort framställning i syfte att den av stadsfullmäktige erbjudna tomten måtte av statsverket förvärfvas för uppförande därå av ett posthus.

Umeå stads handelsförening.

Byggnadsstyrelsen, som den 14 februari 1924 avgivit förnyat utlåtande i ärendet, har därvid överlämnat ett till styrelsen inkommet yttrande av den 1 februari 1924 av generalpoststyrelsen.

Generalpoststyrelsen har i nämnda yttrande anført, att då genom ett antagande av stadsfullmäktiges senaste erbjudande den skillnad i byggnads- och tomtkostnader, som skulle uppkomma mellan ett posthus i kvarteret Fabriken och en dylik byggnad i kvarteret Ran, bortfallit, styrelsen funnit sig gentemot den ståndpunkt, stadsfullmäktige intagit i denna fråga, icke böra vidhålla sitt krav på inköp av tomt i kvarteret Ran. Styrelsen ville därför i ärendets nuvarande skick ej utan vidare motsätta sig ett tomtförvärf i kvarteret Fabriken på av stadsfullmäktige senast erbjudna villkor.

Generalpoststyrelsen d. 1¹/₂ 1924.

För egen del har byggnadsstyrelsen framhållit, att ifrågavarande tomt i kvarteret Fabriken måste anses med hänsyn till sitt läge i stadens centrum vara den för postkontoret lämpligaste förlägningsplatsen. Härtill komme, att enligt byggnadsstyrelsens mening vad från generalpoststyrelsens sida framhållits beträffande grundförhållandena inom nämnda tomt samt de därav betingade merkostnaderna beträffande grundläggningsarbetena därstädes måste betraktas såsom något överdrivet, varför stadsfullmäktiges nu föreliggande erbjudande torde få anses vara för statsverket ekonomiskt förmånligt.

Byggnadsstyrelsen d. 14¹/₂ 1924.

Med anledning härav har byggnadsstyrelsen ansett sig böra tillstyrka, att tomten nr 2 i kvarteret Fabriken förvärfvas för ett pris av 9,000 kronor för uppförande därstädes av en posthusbyggnad.

Departements-
chefen.

Att såväl postkontoret som telegrafstationen i Umeå, vilkas lokaler äro belägna i riksbankshuset därstädes, sedan flera år tillbaka äro i behov av ökat utrymme, har senast vitsordats i Kungl. Maj:ts proposition nr 119 till 1923 års riksdag angående nybyggnad för lantmäterikontoret i Västerbottens län, i vilken proposition statsverkets lokalfrågor i Umeå i allmänhet berördes. Äv generalpoststyrelsens förevarande utredning framgår därjämte, att postkontorets lokaler, särskilt till följd av postpaketrörelsens starka utveckling, numera äro så otillräckliga och i övrigt otillfredsställande, att beredandet av bättre lokaler redan inom den närmaste framtiden framstår såsom en bjudande nödvändighet.

Bland de förslag i sådant syfte, som framförts, torde de, som avse att vinna ökade utrymmen inom eller genom tillbyggnad till riksbankshuset icke erbjuda en tillfredsställande lösning av postverkets lokalfråga för någon längre tid framåt, varjämte en dylik tillbyggnad skulle bliva alltför kostsam. Lämpligast synes därför vara, att nya lokaler på annat håll i staden beredas ettdera verket, och bör i sådant fall postverket främst komma i fråga till flyttning, enär det skulle bliva avsevärt dyrare att flytta telegrafstationen med dess ledningar. Genom postkontorets flyttning skulle telegrafstationen kunna få tillräckliga lokaler genom övertagande av postkontorets utrymmen i riksbankshuset.

Vad angår frågan om förläggning av postkontoret inom annan i staden befintlig byggnad, torde möjlighet ej förefinnas att genom förhyrning inom enskild tillhörig fastighet bereda såväl i avseende å läge som framtida utvidgningsmöjligheter lämpliga lokaler för postkontoret. Den enda statsverkets byggnad, som skulle kunna komma i fråga, är den nuvarande seminariebyggnaden. Beträffande denna byggnad och statens dispositionsrätt till densamma torde få hänvisas till vad därom i förenämnda proposition nr 119 till 1923 års riksdag anförts i samband med lantmäterikontorets i Västerbottens län lokalfråga. Erinras må, att stadsfullmäktige i Umeå förklarar sig vilja avstå från tidigare framställda anspråk på seminariefastigheten, under förutsättning att densamma toges i bruk för en till staden förlagd hovrätt. Frågan om inrättande av norrländsk hovrätt föll sedermera vid 1923 års riksdag. Oavsett om denna fråga kan komma att åter framläggas för riksdagen synes nämnda byggnads läge ej vara tillfredsställande för ett postkontor.

Vid nu angivna förhållanden synes ej återstå annan utväg att bereda postkontoret lämpliga lokaler än att förvärva en tomt och därå uppföra en posthusbyggnad. I sådant avseende föreligga nu förslag till förvärfv av två tomter, nämligen tomten nr 2 i kvarteret Ran och tomten nr 2 i kvarteret Fabriken. Av utredningen i ärendet synes mig framgå, att den senare tomten har ett mera centralt och även i åtskilliga andra avseenden fördelaktigare läge än den förra. Visserligen komma de sämre grundförhållandena i kvarteret

Fabriken att nödvändiggöra högre byggnadskostnader för ett posthus än i kvarteret Ran, men å andra sidan är inköpspriset för tomten i sistnämnda kvarter, 9,000 kronor eller omkring 4 kronor 50 öre för kvadratmeter, så avsevärt lägre än priset å tomten i kvarteret Ran, att samtliga kostnader — tomt- och byggnadskostnaden — för ett nytt posthus i bägge fallen bliva ungefär desamma. Med hänsyn härtill och då man i staden övervägande synes benägen för förläggande av postkontorets nya lokaler till kvarteret Fabriken, anser jag mig böra förorda, att den av stadsfullmäktige erbjudna tomten nr 2 i nämnda kvarter förvärvas för postverkets räkning för det av stadsfullmäktige senast begärda priset av 9,000 kronor.

Beträffande frågan om beredande av medel för inköp av berörda tomt torde få erinras, att i innevarande års statsverksproposition (utgifter för kapitalökning, punkt 4) föreslagits, att ett av 1920 års riksdag för år 1921 anvisat reservationsanslag å 25,000 kronor avsett att användas för inköp för postverkets räkning av viss tomt i Hallsberg jämte andra besparade anslagsmedel å 95,000 kronor för postverket skulle tagas i anspråk för inköp av fastigheter för postverkets räkning, vilkas förvärvande icke utan synnerlig olägenhet kunde uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut. Emellertid har riksdagen i skrivelse den 4 mars 1924, nr 35, under punkten 4 anfört, att det syntes riksdagen tillfyllest, om för sistberörda ändamål disponerades nyssnämnda belopp å 95,000 kronor, samt ställt detta belopp till Kungl. Maj:ts förfogande. Då sålunda omförmälda anslagsbelopp å 25,000 kronor därigenom åter blivit disponibelt för andra ändamål, torde av anslaget ett belopp av 9,000 kronor böra användas för inköp av nu ifrågavarande tomt.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att för inköp för postverkets räkning av tomten nr 2 i kvarteret Fabriken i Umeå må användas ett belopp av 9,000 kronor av det utav 1920 års riksdag för år 1921 anvisade reservationsanslaget av 25,000 kronor för inköp för postverkets räkning av en tomt om 1,500 kvadratmeter, avsedd att avsöndras från skogshemmanet Berg i Hallsbergs köping.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. C. F. v. Krusenstierna.